

UDSKRIFT
AF
HØJESTERETS DOMBOG

HØJESTERETS DOM
afsagt torsdag den 19. september 2013

Sag 168/2013

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

E

(advokat Ejler Ejlersen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Viborg den 28. januar 2013 og af Vestre Landsrets 14. afdeling den 12. marts 2013.

I pådommelsen har deltaget fem dommere: Lene Pagter Kristensen, Niels Grubbe, Marianne Højgaard Pedersen, Jon Stokholm og Jens Kruse Mikkelsen.

Påstande

Parterne har gentaget deres påstande.

Anbringender

E har uddybende gjort gældende, at Vestre Landsret har tilsidesat sin vejledningspligt efter retsplejelovens § 219 a, stk. 6, ved ikke i forbindelse med den frifindende dom af 25. august 2011 at have oplyst ham om fristen for at søge erstatning for uberettiget varetægtsfængsling.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om det er undskyldeligt, at fristen i retsplejelovens § 1018 e for at rejse krav om erstatning for uberettiget varetægtsfængsling efter § 1018 a er overskredet.

Spørgsmålet er i første række, om der skal ske identifikation mellem erstatningsøgende E og dennes forsvarer ved vurderingen heraf, således at en advokatfejl kommer erstatningsøgende til skade.

Ifølge retsplejelovens § 910, stk. 2, kan retten tillade tiltalte at anke en straffedom efter ankefristens udløb, hvis overskridelsen af fristen skyldes ”grunde, der ikke kan tilregnes” tiltalte. I relation til denne bestemmelse har Højesteret bl.a. ved afgørelsen gengivet i U 2011.191 H fastslået, at en fejl fra forsvareren i forbindelse med fristoverskridelse ikke kan tilregnes tiltalte, således at der ikke sker identifikation. Som anført af landsrettens flertal indeholder retsplejelovens kapitel om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning imidlertid en særskilt bestemmelse i § 1018 e, stk. 2, om, hvornår der kan ses bort fra en overskridelse af fristen for at fremsætte krav om erstatning. Kriteriet efter denne bestemmelses ordlyd (”såfremt overskridelsen findes undskyldelig”) adskiller sig fra ordlyden i § 910, stk. 2. Der er ikke i forarbejderne til nogen af de to bestemmelser holdepunkter for at antage, at de skal forstås på samme måde. Der er således hverken i ordlyd eller forarbejder grundlag for at overføre den praksis om identifikation, der gælder efter § 910, stk. 2, til § 1018 e, stk. 2, ved fortolkningen af denne bestemmelse.

Reale grunde taler heller ikke herfor, idet fristen efter retsplejelovens § 910 angår spørgsmål om straf, mens fristen efter § 1018 e angår erstatningskrav af civilretlig karakter. For sådanne krav er retsstillingen på andre områder, at klienten identificeres med sin advokat i henseende til fristoverskridelser. Såfremt en advokatfejl i forbindelse med en fristoverskridelse fører til, at klienten mister et erstatningskrav, kan tabet efter omstændighederne kompenseres ved at pålægge advokaten at betale erstatning. Også i henseende til et mistet erstatningskrav efter § 1018 a er der mulighed for at genoprette retstab ved at pålægge advokaten erstatningsansvar på grundlag bl.a. af en vurdering af, om erstatningsøgende ville have fået erstatning efter reglerne om objektivt erstatningsansvar i § 1018 a.

Højesteret tiltræder herefter, at fristoverskridelsen ikke er undskyldelig for E, blot fordi den skyldes en fejl fra hans forsvarers side.

Sagen angår dernæst, om fristoverskridelsen er undskyldelig, fordi landsretten har undladt at vejlede om fristen for at rejse erstatningskrav i forbindelse med afsigelsen af den frifindende dom i straffesagen.

Bestemmelsen i retsplejelovens § 219 a, ~~stk. 2~~ *) stk. 6, om rettens pligt til at vejlede om adgangen til at anke en straffedom indebærer ikke en pligt til at vejlede om adgangen til og fristen for at rejse krav om erstatning efter § 1018 a i anledning af straffesagen. I hvert fald i en situation som den foreliggende, hvor **E** ved domsafsigelsen i straffesagen var bistået af en forsvarer, består der heller ikke på andet grundlag en sådan vejledningspligt for retten.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens dom.

Efter sagens baggrund og principielle karakter skal statskassen betale sagens omkostninger for Højesteret.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.

*) Berigtiget i medfør af retsplejelovens § 221, således at "stk. 2" udgår og erstattes med "stk. 6".

--oo0oo--

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Højesteret, den 11. oktober 2013.

Tina Halberg

kontorfuldmægtig

Advokat
Ejler Ejlersen
Gothersgade 2
8800 Viborg

UDSKRIFT

af

DOMBOGEN FOR VESTRE LANDSRET

DOM

afsagt den 12. marts 2013 af Vestre Landsrets 14. afdeling (dommerne John Lundum, Erik P. Bentzen og Heidi Lambert (kst.) med domsmænd) i ankesag

V.L. S-0266-13

Anklagemyndigheden

mod

E

født den

(advokat Ejler Ejlersen, Viborg)

Retten i Viborg har den 28. januar 2013 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 3937/2012).

Påstande

E har påstået byrettens dom ophævet og sagen hjemvist til realitetsbehandling ved anklagemyndigheden.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

E har til støtte for påstanden navnlig anført, at fristoverskridelsen er undskyldelig, da der ikke er givet ham meddelelse om muligheden for at søge erstatning og fristen herfor. Der skal ikke ske identifikation mellem advokat Ejler Ejlersen og E

E har fremmet sagen ved omgående efter landsrettens dom den 25. august 2011 at henvende sig til sin revisor med henblik på udarbejdelse af en

opgørelse til brug for erstatningskravets fremsættelse.

Anklagemyndigheden har til støtte for påstanden navnlig anført, at der skal ske identifikation mellem den erstatningssøgende og hans advokat. Erstatningskravet har civilretlig karakter, og det er ved vurderingen af en fristoverskridelse som i denne sag uden betydning, at det behandles i strafferetsplejens former. Da overskridelsen af fristen for at fremsætte krav om erstatning ikke er undskyldelig, skal sagen afvises.

Landsrettens begrundelse og resultat

4 voterende udtaler:

Et tilfælde som det foreliggende, hvor en erstatningssøgende fremsætter sit erstatningskrav for sent, er reguleret af retsplejelovens § 1018 e, stk. 2.

Det fremgår af § 1018 e, stk. 2, at et krav, der fremsættes efter udløbet af fristen på to måneder, der fastsat i bestemmelsens stk. 1, kan behandles, såfremt overskridelsen er undskyldelig.

Bestemmelsen har en ganske anden formulering end retsplejelovens § 910, stk. 2, der fastlægger betingelserne for, at en anke af en dom i en straffesag kan admitteres, selv om ankefristen er overskredet.

Højesteret har i afgørelsen gengivet i U 1998. 229 H anført, at et krav på erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning er af civilretlig karakter

Der er under hensyn til, at kravet er af civilretlig karakter efter vores opfattelse ikke grundlag for at overføre den praksis, der gælder ved domstolene med hensyn til en tiltalts overskridelse af ankefristen i straffesager, til sager om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, uanset at erstatningssagen behandles i strafferetsplejens former, jf. retsplejelovens § 1018 f, stk. 3.

Advokat Ejler Ejlersen var beskikket som forsvarer for
del af advokat Ejler Ejlersens opgaver som beskikket forsvarer at rådgive
om mulighederne for at fremsætte krav om erstatning, efter at

E

. Det var en

E

E

var blevet frifundet.

Den omstændighed, at advokat Ejler Ejlersen ikke var bekendt med, at der gjaldt en frist på to måneder for fremsættelse af erstatningskravet, gør ikke overskridelsen af fristen undskyldelig. Efter vores opfattelse må en erstatningssøgende identificeres med sin beskikkede forsvarer vedrørende krav om erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a.

Vi stemmer derfor for at stadfæste byrettens dom.

2 voterende udtaler:

E har i medfør af retsplejelovens § 1018 a, stk. 1, som udgangspunkt krav på erstatning i anledning af frihedsberøvelsen. Der er i retsplejelovens § 1018 e, stk. 1, en frist på to måneder efter afsigelse af endelig dom for en erstatningssøgende til at fremsætte krav om erstatning. Kravet kan dog behandles, selv om fristen overskrides, hvis overskridelsen er undskyldelig, jf. bestemmelsens stk. 2.

Vi lægger til grund, at **E** og hans forsvarer under straffesagen, advokat Ejler Ejlersen, umiddelbart efter landsrettens dom den 25. august 2011, hvor **E** blev frifundet, besluttede at søge om erstatning for uberettiget varetægtsfængsling. Advokat Ejler Ejlersen bad i den forbindelse **E** om at rette henvendelse til sin revisor med henblik på, at denne udarbejdede en opgørelse, som skulle danne grundlag for erstatningskravet.

Anklagemyndigheden har ikke vejledt **E** om fristen for at søge erstatning. Da **E** midlertid havde forsvarer under straffesagens behandling, havde anklagemyndigheden ikke en pligt til at vejlede **E** om fristen.

Advokat Ejler Ejlersen har erkendt, at han ikke var opmærksom på fristen, og det var således ikke forhold hos **E** som var årsagen til, at kravet blev fremsat 9 dage efter udløbet af fristen på to måneder. På denne baggrund og da der – trods erstatningskravets civilretlige karakter – ikke i ordlyden af retsplejelovens § 1018 e, stk. 2, eller i forarbejderne til bestemmelsen er forhold, som taler imod, at det ikke skal komme en erstatningssøgende til skade, at hans advokat begår en fejl som i denne sag, finder vi, at fristoverskridelsen er undskyldelig, jf. retsplejelovens § 1018 e, stk. 2. Dette resultat har

endvidere støtte i afgørelserne gengivet i U 2011. 1225 V og Tfk 2011. 799 Ø. Vi stemmer derfor for, at byrettens dom ophæves, og at sagen hjemvises til anklagemyndigheden til realitetsbehandling.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

Efter sagens omstændigheder og karakter skal statskassen betale sagens omkostninger for begge retter.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom stadfæstes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for begge retter.

John Lundum

Erik P. Bentzen

Heidi Lambert
(kst.)

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg den 12. marts 2013.

Nicolai Poulsen

retssekretær

DOM

afsagt den 28. januar 2013

Rettens nr. 3937/2012

Politiets nr. 4100-30184-00089-11

Anklagemyndigheden

mod

E

cpr-nummer

Der har medvirket domsmænd ved behandlingen af denne sag.

Tilkendegivelse er modtaget den 24. september 2012.

Påstande:

Anklagemyndigheden har principalt nedlagt påstand om, at sagen afvises, da erstatningskravet er fremsat for sent, subsidiært at sagen hjemvises til realitetsbehandling ved anklagemyndigheden.

Erstatningssøgende, E, har påstået sagen hjemvist til realitetsbehandling ved anklagemyndigheden.

Sagens oplysninger:

E blev anholdt den 13. maj 2009 kl. 10.29 og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 228 og § 289, og E var frihedsberøvet til den 12. juni 2009 kl. 10.25.

E blev ved denne rets dom af 7. april 2011 idømt fængsel i 6 måneder for overtrædelse af straffelovens § 228, stk. 1, nr. 3, jf. § 23, og ved Vestre Landsrets ankedom af 25. august 2011 blev E frifundet.

Ved brev af 2. november 2011 bad advokat Ejler Ejlersen, der havde været forsvarer for E under ankesagen, om, at Statsadvokaten for Midt -, Vest - og Sydøstjylland tilkendegav, at man anså det for undskyldeligt, at der ikke tidligere var fremsat krav om erstatning for vare-tægtsfængsling og for den skade, der i den anledning var overgået - EIS forretning.

Statsadvokaten for Midt -, Vest - og Sydøstjylland traf den 2. december 2011 afgørelse i sagen og afviste at behandle erstatningskravet, idet kravet

var fremsat for sent.

Denne afgørelse blev indbragt for Rigsadvokaten, der den 6. juli 2012 traf afgørelse om, at der ikke var grundlag for at ændre statsadvokatens afgørelse.

Sagen blev herefter på foranledning af E indbragt for retten.

E har erklæret sig enig i, at erstatningskravet blev fremsat for sent over for statsadvokaten, men har anført at der foreligger sådanne undskyldende omstændigheder, at fristoverskridelsen må anses for undskyldelig, og at sagen skal realitetsbehandles af anklagemyndigheden.

E har forklaret, at han drev virksomhed med køb og salg af pantebreve, da politiet uden varsel foretog ransagning hos ham og sigtede ham for bordeldrift og overtrædelse af momsloven. Alle papirer blev taget med af politiet, og han fik først papirerne tilbage, da han hentede papirerne hos SKAT i . Der blev da tilbageholdt 3-4 ringbind, som han først fik udleveret få dage før sagens behandling i retten. Han blev telefonisk fra advokat Ejler Ejlersens kontor gjort bekendt med landsrettens anke, hvor han blev frifundet, og allerede samme aften talte han og advokat Ejler Ejlersen i telefonen om, at der skulle søges erstatning. De aftalte, at han skulle kontakte sin revisor for at få lavet en opgørelse som grundlag for erstatningskravet. Han rykkede flere gange revisor herfor og var til møde herom den 4. oktober 2011.

Rettens begrundelse og afgørelse:

Det kan som ubestridt lægges til grund, at kravet blev rejst for sent over for statsadvokaten, og at dette skyldtes, at advokat Ejler Ejlersen ikke havde kendskab til reglerne i retsplejelovens kapitel 93 a, herunder kendskab til 2 måneders fristen i § 1018 e, stk. 1.

Advokat Ejler Ejlersen var forsvarer for E i ankesagen, og advokat Ejler Ejlersen og E aftalte telefonisk allerede om aftenen, samme dag som landsrettens frifindende dom blev afsagt, at der skulle rejses et erstatningskrav.

Advokat Ejler Ejlersen fremsatte ved brev af 2. november 2011 et erstatningskrav uden at præcisere dette erstatningskrav nærmere, og det havde været enkelt straks efter afsigelsen af den frifindende dom at fremsætte et sådant krav uden at afvente opgørelsen fra revisor, og det havde været naturligt for forsvareren at drage omsorg herfor.

Uanset at hverken advokat Ejler Ejlersen eller E havde modtaget nogen vejledning om reglerne i retsplejelovens § 93 a, finder ret-

ten efter en samlet vurdering af det anførte ikke, at overskridelsen af fristen i § 1081 e, stk. 1, er undskyldelig.

Retten tager derfor anklagemyndighedens påstand om afvisning til følge.

Thi kendes for ret:

Sagen afvises.

E

skal betale sagens omkostninger.

Søren Ejdam

/adi